
Upadesha Panchadashi

ఉపదేశపంచాదశీ

Document Information

Text title : Upadesha Panchadashi
File name : upadeshapanchadashI.itx
Category : major_works, upadesha, advice, panchadashI
Location : doc_z_misc_major_works
Author : Satyanarayan Sharma
Transliterated by : Sumedh Sathaye
Proofread by : Sumedh Sathaye, NA
Latest update : September 10, 2024
Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 11, 2024

sanskritdocuments.org

ఉపదేశపంచాదశీ

అహో లోకా యూయం కిమిహ వితథే విశ్వవిషయే
వృథా సత్త్వం మత్త్వా సతతమనురక్తా హతధియః ।
పితా మాతా భ్రాతా తనయతనయాద్యాః పరిజనాః
క్వ యాతా విశ్లేషోఽపి న మనసి యేషామనుమితః ॥ ౧॥

యదుత్పన్నం విత్తం కృతవివిధయత్నైరవిహితైః
సముత్సృజ్య ప్రాణానపి వదత తద్వః కిమభవత్ ।
శరీరం స్వాద్వన్నైర్వదిహ పరిపుష్టం ప్రతిదినం
తదేతత్సంభావ్యం కృమిశమలభస్మాఖ్యమధునా ॥ ౨॥

గతా బాలావస్థా గతమపి చ తారుణ్యమచిరాత్
సమాయాతం హస్తస్థవిరవయ ఆగన్తుకమృతి ।
తథాప్యస్తశ్చేతస్యహహ నహి యుష్మాకమధునా
మహాకాలవ్యాలగ్రసనభయమాయాతి కిమితి ॥ ౩॥

దురన్తప్రత్యాశావధిమిహ కిమేకోఽపి గతవాన్
వినా రాగాభావం విషయరసలుబ్ధః కథమపి ।
సమాలోచ్యైతద్భోస్త్యజిత విషయాశాం క్షణికతాం
తనోర్జాత్వా శమ్భం శరణముపయాత ద్రుతతరమ్ ॥ ౪॥

ఉపాస్తిర్యుష్మాభిః కిమిహ నిరపేక్షస్య క్రియతే
కలత్రాదేర్మాథా ముహురనుభవద్భిః పరిభవాన్ ।
ఆరేభక్తాపేక్షం కృపణజనబన్ధుం సకరుణం
శివం శాన్తాకారం శరణముపయాత ద్రుతతరమ్ ॥ ౫॥

ధనం మే ధాన్యం మే శయనమశనం మే పరిజనః
కులం మే కౌలం మే కృపమితి లపన్తం బహువిధమ్ ।
అకస్మాదాయాతోఽనవహితజనం కాలపురుషః
శరీరాదాకర్షత్యకరుణతరస్తస్తహృదయమ్ ॥ ౬॥

ప్రభాతాదారభ్య ప్రతిదివసమస్వస్థహృదయై-
 ర్భవద్భిశ్చిన్త్యన్తే ధరణీధనధామాని పశవః ।
 ప్రియాః పుత్రా మిత్రాణ్యనవరతమాస్వాపసమయం
 కదాచిత్స్వప్నోపి స్మృతివిషయతాం నైతి భగవాన్ ॥ ౭॥

య ఏతే దృశ్యన్తే సకలవిషయాన్తేఽప్యవిషయాః
 భవిష్యన్తి ప్రాణోక్త్రమణసమయే పూరుషదృశః ।
 గృహిత్యా పాథేయం సుకృతికుకృతీ యాతి పురుషో
 మహత్యాం యాత్రాయాం తత ఇహ నిషేవ్యాసుభకృతిః ॥ ౮॥

ప్రవృత్తిః సర్వేషాం భవతి సుఖసిద్ధ్యై తనుభృతాం
 సమాలోచ్యం సూక్ష్మం నియతమనసా కిం సుఖమితి ।
 ప్రసన్నత్వం సత్త్వం ప్రభవమనపాయం హి మనసః
 సుఖం దోషాపన్నం తదితరసుఖం వేద్యమసుఖమ్ ॥ ౯॥

యదుప్రత్యై దుఃఖం భవతి ఖలు గుప్తా యత ఇదం
 యతోఽపాయేఽప్యేతద్వదత కథమేత్సుఖమహో ।
 లభన్తే యద్యుక్తా నిరతిశయితం స్వాత్మని సుఖం
 తదేవాహుస్తజ్ఞాః సుఖమితి సమాధాననిపుణాః ॥ ౧౦॥

బహూన్ క్లేశాన్ భుక్త్వా మనుజుజనురాసాద్య తపసా
 వ్యతీతేఽసంఖ్యతేఽధమపశుపతత్రాదిజనుషి ।
 పునః పాతుం మాత్సుస్సనమిహ భవన్తో నరమృగాః
 ప్రవృత్తా దుర్వృత్తాః కథయత కిమేతద్వ్యవసితమ్ ॥ ౧౧॥

య ఏతే మన్యన్తే మనుజుమిహ కర్తారమబుధా-
 స్సఏతే సమ్భాన్తా వితథమతవాదాయ నిపుణాః ।
 దరిద్రం విద్వాంసం శ్రమకలితనానోద్యమపరం
 నిరుద్యోగం మూర్ఖం ధనినమలసం పశ్యత భువి ॥ ౧౨॥

భవన్తశ్చిన్తాభిర్వ్యథితహృదయామ్లనవదనా
 కుతో భావ్యం భావ్యం కిము చ కిము భావ్యం న భవతి ।
 కృతాయాం చిన్తాయాం వదత ఫలమాప్యం కిమథవా
 సమాధాయ స్వాస్తం కృతఫలరసం సమ్మివత భోః ॥ ౧౩॥

స్థితిః పుణ్యస్థానేఽమృతమశనమాశాసువసనం

కృతిస్తీర్థస్నానం పశుపతిపదామ్భోరుహారుచిః ।
గతిః స్వాత్మాయత్తా మతిరఖిలవృత్త్యా విరహితా
భవంత్యానందాయ ప్రచురతపసాం శుద్ధమనసామ్ ॥ ౧౪ ॥

జగన్నిధ్యా మిథ్యా శ్రుతిశిఖరసిద్ధాన్తవచనాత్
తథా సత్యః సత్యః శివ ఇతి చ నిర్ణీయ నిపుణమ్ ।
శివం సత్యానందం భజత కరుణాపూర్ణహృదయం
సమాపన్నే మృత్యో శరణమిహ కశ్చిన్న భవితా ॥ ౧౫ ॥

ఏషా పంచుదశీనామ్నీ కృతివైరాగ్యవర్ధినీ ।
హృద్యా హృదయ ఆధేయా సాదరం శ్రవణాదిభిః ॥ ౧౬ ॥

జ్ఞానస్యోవాచ వైరాగ్యం పరాం కాష్ఠాం పతజ్జులిః ।
వచ్యమాం తత్పరం జ్ఞానం తదేవ పరమాగతిః ॥ ౧౭ ॥

ఇతి శ్రీమిథిలాదేశాన్తరగతోద్యానగ్రామవాస్తవ్యేన మైథిలేన మహాత్మనా యోషాహ్వ
శ్రీసత్యనారాయణశర్మణా విరచితోపదేశపంచుదశ్యాః సమాప్తా ॥

Encoded and proofread by Sumedh Sathaye

—
Upadesha Panchadashi

pdf was typeset on September 11, 2024

—

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

